

HERBERT VISSERS EXPLORE

PTA-gids & Examenreglement

Start in 3 mavo schooljaar 2020 - 2021

Inleiding

Beste vmbo-eindexamenkandidaten,
Voor jullie ligt de PTA-gids, met het programma van toetsing en afsluiting (PTA) en het examenreglement. Het PTA bevat zowel de onderdelen die in 3- en 4-mavo worden afgenomen. Deze gids is belangrijk, want je vindt er alles wat je moet weten over de weg naar je examen.

Alle wijzigingen worden uiterlijk vóór 1 oktober van het betreffende schooljaar via de HVX-website gecommuniceerd.

Alle leerlingen ontvangen aan het begin van de derde klas een papieren exemplaar van de PTA-gids. Daarnaast is de gids digitaal beschikbaar op de HVC-website en via wikiwijs. Wijzigingen in het derde of vierde leerjaar zullen alleen digitaal worden gepubliceerd.

Heb je vragen, dan kun je terecht bij je coach of de examencommissie. Wij wensen jullie veel succes met het voorbereiden op je school- en je eindexamens.

Zet 'm op!

Jullie HVX-coaches

Algemeen

Artikel 1. Inhoud van het examen

1. De leerling kiest uit het aanbod van school een vakkenpakket, dat voldoet aan de richtlijnen van de overheid.
2. De leerling kan, als dat door school wordt toegestaan, in meer vakken eindexamen doen dan wettelijk verplicht is.
3. Het eindexamen mavo omvat:
  - a. Vakken uit het algemeen deel (Nederlands, Engels, maatschappijleer, CKV, godsdienst en lichamelijke opvoeding).
  - b. Twee vakken uit het profieldeel en het profielwerkstuk
  - c. Twee vakken uit het vrije deel
  - d. Het LOB dossier
4. Een leerling kan van het examen in vakken worden vrijgesteld, als hiervoor op wettelijke basis vrijstelling of ontheffing is verleend.

Schoolexamen

Artikel 2. Schoolexamen

1. Het schoolexamen wordt afgenomen in het voorexamenjaar en het examenjaar op de door de school bepaalde tijdstippen.
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
3. De rector kan afwijken van het tweede punt als een leerling door ziekte of aan andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afronden voor aanvang van het eerste tijdvak. De leerling wordt in de gelegenheid gesteld om het schoolexamen van dat vak af te ronden, na aanvang van het eerste tijdvak, maar vóór het centraal examen van dat vak.

Artikel 3. Mededeling cijfers schoolexamen

Vóór de aanvang van het centraal examen maakt de rector de volgende gegevens aan de leerling bekend:

- a. Welke cijfers zijn behaald voor het schoolexamen
- b. De beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.
- c. De beoordeling van het profielwerkstuk

Artikel 4. Gang van zaken bij een toets

1. Een toets duurt, tenzij anders aangegeven één lesuur.
2. De leerling zorgt dat hij op tijd aanwezig is bij een toets.
3. De leerling heeft in het lokaal alleen de volgende zaken bij zich: een pen, een potlood, een gum, een geodriehoek, een passer, een normale rekenmachine en een Nederlands woordenboek. De vakdocent kan beslissen het standaardpakket aan te passen.
4. Het meenemen van een mobiele telefoon of andere zend- en ontvangstapparatuur is verboden.
5. Als de leerling klaar is met zijn werk tijdens een SE-week, dan blijft hij zitten tot het einde van de toets. Wanneer een toets langer dan één lesuur duurt, dan mag de leerling na vijftig minuten vertrekken. De laatste vijftien minuten blijft iedereen zitten tot het einde van de toets.
6. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk dertig minuten na aanvang van de toets worden toegelaten (dit geldt voor een SE van 2 uur, bij een SE dat 1 uur duurt is dit uiterlijk 15 minuten). Komt een leerling later, dan mag deze niet meer deelnemen aan de toets. Een leerling die te laat is, heeft geen recht de gemiste tijd in te halen.
7. De leerling zorgt ervoor dat hij vóór, tijdens en na de toets geen overlast veroorzaakt voor andere leerlingen.

Artikel 5. Onregelmatigheden

1. Als een leerling zich ten aanzien van een examenonderdeel schuldig maakt aan onregelmatigheden (zoals fraude), dan kan de rector de volgende maatregelen treffen:
  - a. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
  - b. Het ontzeggen van deelname aan de rest van het schoolexamen of het centraal examen;
  - c. Het ongeldig verklaren van toetsen van het schoolexamen of centraal examen die al zijn afgelegd;
  - d. Bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen. Het hernieuwd examen kan pas worden afgenomen in een volgend tijdvak van het centraal examen. Bij een digitaal examen op een flexibel tijdstip of een CSPE kan de rector beslissen dat de kandidaat op een bepaald tijdstip een variant van hetzelfde examen kan maken.
2. Als een maatregel genomen wordt, dan wordt dit schriftelijk medegedeeld aan de leerling, zijn ouders of verzorgers en de inspectie.

3. De leerling kan tegen de maatregel van de rector in beroep gaan, bij een door de school ingestelde commissie van beroep, zie artikel 23.
4. Tot uiterlijk vijf dagen nadat de maatregel schriftelijk is bekendgemaakt, kan de leerling schriftelijk in beroep gaan tegen de maatregel bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders of verzorgers van de leerling indien deze minderjarig is, aan de rector en aan de inspectie.

Artikel 6. Beoordeling schoolexamen

1. Het eindcijfer van het schoolexamen voor vakken die niet worden afgesloten met een eindexamen, wordt uitgedrukt in een geheel cijfer tussen 1 en 10. Bij afronding geldt het volgende: als het cijfer achter de komma 49 of lager is, dan wordt naar beneden afgerond, is het cijfer achter de komma 50 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
2. Als in een vak ook een centraal examen wordt afgelegd, dan wordt het eindcijfer voor het schoolexamen afgerond op één decimaal.
3. In het programma van toetsing en afsluiting staat met welke wegingsfactoren de afzonderlijke onderdelen worden berekend in het schoolexamen. Onderdelen die niet met een cijfer worden beoordeeld, maar wel onderdeel zijn van het schoolexamen, dienen naar behoren te worden afgesloten.
4. De vakken CKV, godsdienst en lichamelijke opvoeding moeten elk jaar worden afgesloten met de beoordeling <<voldoende>> of <<goed>>. Dat geldt ook voor het LOB dossier.

Artikel 7. Herkansing toetsen schoolexamen

A Toetsen

1. De leerling kan in totaal maximaal 6 toetsen herkansen; 2 in de derde klas en 4 in de vierde klas. Het herkansingsmoment in de derde klas is na de vierde (laatste) toetsweek.
2. Per toetsweek kunnen 2 toetsen worden herkanst. Inhalen gaat ten koste van de herkansingsmogelijkheid tenzij er overmacht was voor de leerling.
3. De leerling dient zich op de door school vastgestelde momenten op te geven voor een herkansingstoets.

4. Als een leerling een toets herkanst heeft, dan geldt het hoogst behaalde cijfer.

B Opdrachten die beoordeeld worden met “naar behoren”.

1. Opdrachten van het schoolexamen die niet becijferd worden, dienen te worden afgesloten met de kwalificatie “naar behoren”.
2. As een opdracht “niet naar behoren” is, dan dient de opdracht te worden overgedaan, totdat de kwalificatie “naar behoren” is behaald.
3. Een leerling die in gebreke blijft, ontvangt geen diploma.

C Praktische opdrachten

Praktische opdrachten zijn van herkansing uitgesloten.

Artikel 8. Bepalingen schoolexamen

1. De beoordeling voor een onderdeel dat voor het schoolexamen meetelt, wordt de leerling uiterlijk tien werkdagen na inlevering medegedeeld.
2. Als een leerling door twee docenten beoordeeld wordt, dan komen zij in onderling overleg tot een beoordeling. Als zij er na overleg niet uitkomen, dan geldt het gemiddelde van de cijfers.
3. De leerling mag het beoordeelde werk inzien. Het gemaakte werk mag niet naar huis worden meegenomen, maar blijft in het beheer van de docent.
4. Als een onderdeel van het schoolexamen mondeling wordt afgenomen, dan is daar een tweede docent bij, of wordt een geluidsopname van het mondeling gemaakt.
5. Als een onderdeel van het schoolexamen eenmaal gemaakt is, behoudt het zijn geldigheid.
6. Inleveren van werk dat deel uitmaakt van het schoolexamen:
  - (a) De docent geeft minimaal drie weken van tevoren op wanneer het werk moet worden ingeleverd en aan welke voorwaarden het werk moet voldoen.
  - (b) De leerling levert het werk (praktische opdracht, handelingsdeel, e.d.) persoonlijk in bij de docent.
  - (c) De docent kan vragen om het werk ook per e-mail of via een digitale leeromgeving in te leveren.
  - (d) Het ingeleverde werk blijft in beheer van de docent.
7. Te laat inleveren werk
  - (a) Werk dat deel uitmaakt van het schoolexamen (praktische opdrachten, handelingsdelen, dossiers voor mondelingen, e.d.) dient op tijd te worden ingeleverd.

- (b) Als het werk te laat wordt ingeleverd, en er zijn geen bijzondere omstandigheden die het te laat inleveren rechtvaardigen, dan volgt puntenaftrek. Vanaf de eerste dag na het inleveren krijgt het werk één punt aftrek. Levert een leerling na één dag, maar voor zeven dagen na de inleverdatum van het werkstuk in dan volgt twee punten aftrek. Is een leerling meer dan een week, maar minder dan twee weken te laat dan is de puntenaftrek drie. Als een leerling meer dan twee weken te laat is met het inleveren van het werk, dan krijgt hij als eindcijfer een 1.
  - (c) De docent verifieert bij het team of er geen bijzondere omstandigheden zijn voor het te laat inleveren van het werk voordat tot puntenaftrek wordt overgegaan.
  - (d) Als een leerling door ziekte of andere bijzondere omstandigheden het werk niet op tijd kan inleveren, dan meldt hij dit, vergezeld van een schriftelijke verklaring van zijn ouders/verzorgers, bij de docent en de persoonlijke coach. De persoonlijke coach en de docent beslissen vervolgens over een nieuwe inleverdatum.
8. Als een leerling of zijn ouders/verzorgers niet akkoord gaat/gaan met het eindcijfer van het Schoolexamen, dan kunnen zij aan de commissie van beroep verzoeken dit cijfer te herzien of een herkansing toe te staan. Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk ingediend, binnen vijf dagen nadat het cijfer via Magister bekend is gemaakt aan de kandidaat en zijn ouders/verzorgers. De commissie stelt een onderzoek in en neemt een definitief besluit, na het horen van de betrokkenen. Hangende een beroepszaak bestaat de mogelijkheid dat het eindcijfer van het Schoolexamen voor een of meer vakken niet tijdig voor aanvang van de eerste periode van het Centraal Examen kan worden vastgesteld; in dat geval neemt de kandidaat voor het/de betrokken vak(ken) deel aan het Centraal Examen.

Artikel 9. Afwezigheid

1. Als een leerling zonder geldige reden afwezig is bij een onderdeel van het schoolexamen, kan de schoolleiding overgaan tot de maatregelen zoals ze in artikel 5 staan beschreven.
2. Als een leerling die door ziekte of andere bijzondere omstandigheden niet in staat is een toets te maken, nemen de ouders/verzorgers vooraf telefonisch contact op met de school. Zodra de leerling weer in staat is naar school te gaan, neemt deze een ondertekende brief van zijn ouders/verzorgers mee, met daarin de reden van de afwezigheid.

3. Als een leerling om geldige redenen een toets heeft gemist, dan dient deze te worden ingehaald, tijdens een door school georganiseerd inhaalmoment. De leerling dient daarvoor de website van de school in de gaten te houden. Als voor de toets geen centraal inhaalmoment wordt vastgesteld, dient de leerling zo snel mogelijk een afspraak met de vakdocent te maken om de toets in te halen.
4. De leerling die een toets heeft gemist en ook tijdens het inhaalmoment de toets niet maakt, krijgt alleen nog de mogelijkheid om de toets tijdens de herkansingen te maken. Dit gaat ten koste van een herkansingsmogelijkheid.
5. De leerling die door overmacht of ziekte drie of meer toetsen heeft gemist, wordt in de gelegenheid gesteld de betreffende toetsen alsnog te maken.
6. Een toets die tijdens de herkansing wordt gemist kan niet ingehaald worden.

Centraal examen

Artikel 10. Regels voor het centraal examen

1. Tijdens het centraal examen worden aan de leerlingen geen mededelingen van welke aard ook over de opgaven gedaan.
2. De leerling dient uiterlijk een kwartier vóór de start van het examen aanwezig te zijn in het examenlokaal, zodat iedereen na het uitdelen van de opgaven op tijd kan beginnen.
3. Boeken, tabellen en rekenmachines kunnen vóór het beginnen van het examen gecontroleerd worden. Tassen mogen niet meegenomen worden in het examenlokaal.
4. Het is verboden om andere zaken dan de toegestane hulpmiddelen mee te nemen in het examenlokaal.
5. Het meenemen van horloges, telefoons en apparaten waarmee informatie kan worden verzonden of ontvangen is verboden.
6. Als een leerling in overtreding is van regel 4 en 5 van dit artikel, dan geldt dit als fraude en kan de schoolleiding maatregelen nemen, zoals in artikel 5 is geformuleerd.
7. Op het examen mag alleen gebruik worden gemaakt van papier dat door school is uitgedeeld. Dit geldt ook voor kladpapier.
8. Het werk wordt met blauwe of zwarte pen gemaakt. Het gebruik van potlood is alleen toestaan voor grafieken en tekeningen. Het gebruik van correctievloeistof is niet toegestaan.
9. De leerling controleert of hij de juist opgaven en bijlagen heeft ontvangen.

10. Zonder toestemming van een toezichthouder, mag een leerlinge het examenlokaal niet verlaten.
11. Tijdens het uitdelen van de opgaven is het stil in het examenlokaal.
12. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk dertig minuten na aanvang van het examen worden toegelaten. Komt een leerling later, dan mag deze niet meer deelnemen aan het examen. Een leerling die te laat is, heeft geen er geen recht op om de gemiste tijd in te halen.
13. Eenmaal gemaakt werk behoudt zijn geldigheid.
14. Een leerling die tijdens het examen onwel wordt, kan onder begeleiding van een toezichthouder de examenzaal verlaten. In overleg met de leerling, beoordeelt de schoolleiding of de leerling het werk kan hervatten. Als een leerling het werk niet kan hervatten, kan op grond van een medische verklaring de inspecteur verzocht worden het gemaakte werk ongeldig te verklaren.
15. Als een leerling klaar is met zijn werk, mag hij gedurende de aangegeven tijd de examenzaal verlaten. De leerling levert zijn gemaakte werk, opgaven, bijlagen en kladpapier bij een toezichthouder in. Als een leerling opzettelijk of per ongeluk examenwerk meeneemt uit het examenlokaal, dan wordt dit werk als niet gemaakt beschouwd.
16. Tijdens het laatste kwartier van het examen mag een leerling het examenlokaal niet meer verlaten.
17. Aan het einde van het examen blijft de leerling zitten, totdat het sein is gegeven om het examenlokaal te verlaten.
18. De leerling dient na het einde van het examen en tijdens het verlaten van de zaal stil te zijn om andere examenkandidaten niet te storen.

Artikel 11. Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

1. Als een centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze is afgenomen, kan de inspecteur besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.

Artikel 12. Onvoorziene omstandigheden centraal examen

1. Als door onvoorziene omstandigheden het Centraal Examen in één of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, beslist onze Minister hoe dan moet worden gehandeld.

Artikel 13. Verhinderung centraal examen

1. Als een leerling om geldige redenen ter beoordeling van de schoolleiding niet in staat is één of meerdere toetsen in het eerste tijdvak te maken, dan wordt hem de gelegenheid geboden deze tijdens het tweede tijdvak te maken, met een maximum van twee examens per dag.
2. Ook als een leerling tijdens het tweede tijdvak niet in staat is het examen te maken, dan wordt hij in de gelegenheid gesteld deze in het derde tijdvak te voltooien.
3. De leerling meldt zich zo snel mogelijk door tussenkomst van de schoolleiding aan bij het College voor Examens.

Artikel 14. Afwijking wijze van examineren

1. De schoolleiding kan toestaan dat een gehandicapte leerling een deel of het hele examen aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de leerling. In dat geval bepaalt de schoolleiding de wijze waarop het examen wordt afgenomen en wordt dit zo snel mogelijk medegedeeld aan de inspectie.
2. Behalve wanneer er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap geldt voor de aangepaste wijze van examineren het volgende:
  - a. Er is een deskundigheidsverklaring van een deskundig psycholoog of orthopedagoog.
  - b. De aanpassing in ieder geval is dat de leerling een verlenging van de duur van het centraal examen krijgt van maximaal 30 minuten.
  - c. Een andere aanpassing kan slechts worden toegestaan als er in de deskundigheidsverklaring een voorstel wordt gedaan.
3. De schoolleiding kan een leerling die de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, omdat hij, met inbegrip van het eindexamenjaar, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is, verlenging van 30 minuten examentijd verlenen voor het vak Nederlands en elk ander vak waarvoor het gebruik van de Nederlandse taal van betekenis is. Hiervan wordt de inspectie in kennis gesteld.

Artikel 15. Spreiding eindexamen

1. De schoolleiding kan toestaan dat een leerling die langdurig ziek is, of door andere bijzondere oorzaken, het examen in twee opeenvolgende schooljaren aflegt. De inspectie wordt hiervan op de hoogte gebracht.
2. Bij spreiding van het eindexamen wordt voor de bepaling van de uitslag het examen als één geheel beschouwd. De leerling kan niet de vakken

die hij in het eerste schooljaar heeft afgerond in het tweede schooljaar opnieuw doen.

Uitslag, herkansing en diplomering

Artikel 16. Vaststellen uitslag

1. De eindcijfers voor de vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een heel cijfer tussen 1 en 10.
2. Het eindcijfer is het rekenkundig gemiddelde tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het eindexamen. Als het cijfer achter de komma 49 is, dan wordt naar beneden afgerond, is het cijfer 50 of hoger, dan wordt naar boven afgerond.
3. Als een vak alleen een schoolexamen heeft, dan is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Als een leerling kan slagen door één of meer vakken buiten beschouwing te laten, dan worden deze vakken niet betrokken bij de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen samen een geldig eindexamen te vormen. De extra vakken worden wel op de cijferlijst vermeld, tenzij de leerling hiertegen bezwaar maakt.

Artikel 17. Uitslag

De leerling is geslaagd als:

- a. Het niet afgeronde gemiddelde van de cijfers voor het centraal examen 5,5 of hoger is;
- b. Alle cijfers 6 of hoger zijn;
- c. Er 1 x 5 is behaald en voor de overige vakken 6 of hoger;
- d. Er 1 x 4 of 2 x 5 en voor de overige vakken 6 of hoger is behaald, waarvan ten minste één 7 of meer is behaald;
- e. Voor Nederlands moet minimaal een 5 behaald zijn.
- f. De vakken lichamelijke opvoeding, godsdienst, CKV en het profielwerkstuk moeten zijn beoordeeld met een 'naar behoren' (voldoende, goed).

Artikel 18. Herkansing centraal examen

1. De leerling heeft het recht om voor één vak waarin hij examen heeft gedaan, het examen in het tweede tijdvak, dan wel het derde tijdvak te maken.
2. De leerling vraagt schriftelijk de herkansing aan vóór een door de schoolleiding te bepalen dag en tijdstip.

3. Het hoogste cijfer dat voor de herkansing, dan wel het eerder afgelegde examen is behaald, geldt als definitief cijfer.

Artikel 19. Inzage examenwerk

1. Onderdelen van het schoolexamen worden na inzage van de leerlingen officieel vastgesteld. De vastgestelde cijfers maken onderdeel uit van het examendossier.
2. Het werk van het centraal examen en de rekentoets ligt na vaststelling van de uitslag van zes maanden ter inzage van belanghebbende.
3. Inzage van het examenwerk gebeurt onder toezicht.
4. Als van inzage van het examenwerk gebruik wordt gemaakt, mag het werk het lokaal niet verlaten. Van het werk mogen geen aantekeningen worden gemaakt en er wordt ook geen mededeling over het gecorrigeerde werk gedaan.
5. Inzage van digitaal gemaakt (gesloten) werk geschiedt uitsluitend vanaf beeldscherm.
6. Het is de kandidaat nooit toegestaan het gemaakte werk op enigerlei wijze te vermenigvuldigen.

Artikel 20. Cum laude

Het Herbert Vissers College verstrekt een getuigschrift met daarop de eervolle vermelding 'cum laude' als de leerling aan de volgende voorwaarden voldoet:

1. Een gemiddeld eindcijfer van 8,0 of hoger, waarbij het combinatiecijfer wordt meegewogen, in plaats van de onderliggende vakken;
2. Er geen cijfers lager dan 7 zijn op de gehele cijferlijst.

Overige bepalingen

Artikel 21. Doubleren en zakken

1. Een leerling die een leerjaar moet overdoen, dient alle onderdelen opnieuw te doen waarbij het hoogste cijfer telt, met uitzondering van de volgende onderdelen:
  - a) Praktische opdrachten en handelingsdelen die voldoende zijn afgesloten;
  - b) Vakken met alleen een schoolexamen, waarvoor de leerling een voldoende heeft gehaald als eindcijfer;
  - c) Het profielwerkstuk als daarvoor een voldoende behaald is.

2. In het geval een leerling het examenjaar overdoet en er een gewijzigd schoolexamen is, doet de vaksectie een voorstel aan de schoolleiding om het SE-programma van de leerling aan te passen, zodat toch aan de gestelde verplichtingen kan worden voldaan.

Artikel 22. Commissie van beroep

1. Als een leerling of zijn ouders/verzorgers niet akkoord gaat/gaan met een cijfer van het schoolexamen of een maatregel die is getroffen m.b.t. het schoolexamen of deelname aan het examen, dan kunnen zij aan de commissie van beroep verzoeken dit cijfer of deze maatregel te herzien, of een herkansing toe te staan. Een dergelijk verzoek wordt schriftelijk ingediend bij de commissie van beroep, binnen vijf dagen nadat het cijfer is ingevoerd in Magister of de maatregel schriftelijk is meegedeeld aan de ouders van de betreffende leerling. De commissie stelt een onderzoek in en besluit in hoogste instantie, na het horen van de betrokkenen. Hangende een beroepszaak bestaat de mogelijkheid dat het eindcijfer schoolexamen voor een of meerdere vakken niet tijdig voor de aanvang van de eerste periode van het centraal examen kan worden vastgesteld. In dat geval neemt de kandidaat voor het/de betrokken vak(ken) deel aan het centraal examen.
2. Het adres van de commissie van beroep is: Commissie van beroep van het Herbert Vissers College, postbus 134, 2150 AC, Nieuw-Vennep.

Artikel 23. Bevoegdheden

1. De verantwoordelijkheid van de totstandkoming en uitvoering van het examen en het examenreglement valt onder het bevoegd gezag. Formeel is dit het college van bestuur van de stichting Iris. De praktische uitvoering valt onder de schoolleiding van het Herbert Vissers College (HVC). Deze wordt gevormd door de directie en teamleiders. In eerste instantie is de verantwoordelijke coach het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders.
2. De school wijst een van de personeelsleden van het HVC aan als examensecretaris, die belast is met de uitvoering van het centraal examen.
3. De rector beslist in alle gevallen waarin het reglement niet voorziet.

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Aardrijkskunde

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Bij dit onderdeel leer je lokale en regionale verschillen in welvaart in Nederland beschrijven en verklaren. Ook leer je regionale verschillen in welvaart tussen twee verschillende continenten te verklaren.
Periode	3.	
Examenthema	Arm en rijk	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Presentatie	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je leert het gebruik van energie in Nederland te beschrijven en te verklaren en je leert maatregelen voor een duurzamer gebruik beschrijven. Ook leer je over het gebruik van energie en de gevolgen ervan in een ander continent te verklaren.
Periode	4.	
Examenthema	Bronnen van energie	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Verslag	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je leert grenzen in Nederland beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit. Je leert ook verschillen in regionale identiteit beschrijven en verklaren in Europa en een ander continent. Daarnaast leer je over territoriale conflicten.
Periode	5.	
Examenthema	Grenzen en identiteit	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Posterpresentatie	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je leert het weer en klimaat in Nederland beschrijven en verklaren. Ook leer je klimaatverandering en klimaatbeleid van Nederland en een ander continent te beschrijven, verklaren en vergelijken. Je leert topografie van Spanje en de VS.
Periode	1.	
Examenthema	Weer en klimaat	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	Schriftelijke toets	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je leert de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in Nederland beschrijven en verklaren en je leert dit te vergelijken met een ander continent. Je leert topografie van China, Duitsland en Nederland.
Periode	2.	
Examenthema	Bevolking en ruimte	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	Schriftelijke toets	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je leert het gebruik van water beschrijven en verklaren en duurzaam gebruik ervan te beschrijven. Ook leer je over de herkomst, het gebruik en
Periode	3.	
Examenthema	Water	
SE/CE	SE en CE	

Toetsvorm	Schriftelijke toets	de kwaliteit van water. Daarnaast leer je om deze thema's te vergelijken met de situatie in een ander continent. Je leert topografie van China, Midden-Oosten en Nederland.
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	Je kan de delen die van belang zijn voor de stevigheid en de beweging noemen. Ook kan je uitleggen wat de gevolgen van overbelasting zijn
Periode	3	
Examenthema	Houding, beweging en conditie.	
Exameneenheid	K1,2,8,11	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Presentatie	
Weging	5%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	Je kan uitleggen, dat de mens voor voedsel, water, zuurstof, grondstoffen, energie, voedselproductie en recreatie afhankelijk is van ecosystemen. Ook weet je op welke wijze de mens deze ecosystemen kan beïnvloeden en wat het belang is om duurzaam met deze ecosystemen om te gaan. Je kan namen van organismen opzoeken en de delen waaruit zij zijn samengesteld. Je kan ook de relaties tussen organismen benoemen en weet welke invloed zij op elkaar hebben.
Periode	4	
Examenthema	Mensen beïnvloeden hun omgeving. Planten en dieren en hun samenhang: de eigen omgeving verkend	
Exameneenheid	K 1,2,3,6,7	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Mondeling	
Weging	5%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3	Je kan kenmerkende eigenschappen noemen van cellen, de samenhangende delen ervan en de meest voorkomende organisatie niveaus.
Periode	4	
Examenthema	Cellen staan aan de basis Schimmels en bacteriën: Nuttig en soms schadelijk	
Exameneenheid	K1,2,3,4,5	

SE/CE	SE/CE	Ja kan beschrijven, dat een organisme als geheel beschouwd kan worden waarbij veel processen in onderlinge samenhang plaatsvinden
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	
Periode	5	Je kan voortplanting en groei bij organismen beschrijven en toelichten, evenals de vorm en functie van seksueel gedrag.
Examenthema	Van generatie op generatie	Je kan beschrijven en toelichten hoe infectieziekten zich ontwikkelen, verspreiden en hoe je ze kan voorkomen
Exameneenheid	K 1,2,10,12	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	Je kan beschrijven hoe erfelijke eigenschappen van generatie op generatie worden doorgegeven en je kan dit toelichten.
Periode	5	
Examenthema	Erfelijkheid en evolutie	
Exameneenheid	K1, 2,13	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	
Periode	1	Je kan de rol en de werking van zenuwstelsel, zintuigstelsel en hormoonstelsel toelichten.
Examenthema	Reageren op prikkels. Gedrag bij mens en dier	Je kan gedrag van mens en dier beschrijven en verklaren.
Exameneenheid	K1, 2,11, V2	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	Je kan kenmerkende eigenschappen van
Periode	1	

Examenthema	Planten	plantencellen en weefsels beschrijven en herkennen
Exameneenheid	K 1,2,3,4,6,12	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Practicum	Je kan stadia van zaadplanten herkennen en toelichten.
Weging	10%	Je kent verschillende plantensoorten en weet welke plantonderdelen als voedsel kunnen dienen.
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4	Je kan de vorm, werking en functie van het verteringsstelsel beschrijven en het onderlinge verband met andere stelsels toelichten.
Periode	2	
Examenthema	Het lichaam in stand houden: voeding en genotsmiddelen	
Exameneenheid	K1, 2,3,5,9	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	Je kan de vorm, werking en functie van het ademhalingsstelsel beschrijven en het onderlinge verband met andere stelsels toelichten.
Periode	2	
Examenthema	Het lichaam in stand houden: Energie	
Exameneenheid	K 1,2,3,9	
SE/CE	SE/CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	Je kan de vorm, werking en functie van het uitscheidingsstelsel, de bloedvaten en het hart beschrijven en het onderlinge verband met andere stelsels toelichten.
Periode	3	
Examenthema	Het lichaam in stand houden: Transport en uitscheiding, bescherming en antistoffen	
Exameneenheid	K1,2,3,4,9,10, V1	
SE/CE	SE/CE	

Toetsvorm	Schriftelijk	Je weet uit welke samengestelde delen het bloed, de lymfe en de weefselvloeistof bestaat Je kan de manier waarop het lichaam zich van nature en kunstmatig beschermt tegen antigenen beschrijven
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	Je bent volledig op de hoogte van alle stof die op het CE wordt gevraagd
Periode	4	
Examenthema	Alle CE-onderdelen	
Exameneenheid	K1,2,3,4,5,6,9,10,11, 12,13, V1, V2	
SE/CE	CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Nee	

Programma van toetsing en afsluiting HVX - KCKV

Oriëntatie op leren en werken komt in de lessen van LOB aan de orde en wordt bij dat vak getoetst en beoordeeld (KV/K1).

De basisvaardigheden hebben betrekking op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken. Deze vaardigheden zet je in meer of mindere mate in bij alle andere exameneenheden van Kunst & Cultuur (KV/K2).

Het vak wordt in de 3^e klas afgesloten met een Naar Behoren (NB). Dat kan een Voldoende (V) of Goed (G) zijn. Voor de beoordeling van het kunstdossier wordt gelet op de uiterlijke verzorging, de volledigheid van je antwoorden op de gestelde vragen, je inzet, aanwezigheid, samenwerking en gedrag.

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Kunstdossier en kunstzinnige vorming verkennen De leerling maakt een cultureel zelfportret en maakt kennis en doet verslag van twee verschillende kunstdisciplines. Deze drie onderdelen vormen de start van het kunstportfolio van de leerling.
Periode	3.	
Exameneenheid	KV/K 3 en 4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm		
Weging		
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3.	Kunstdossier en kunstzinnige vorming verbreden De leerling maakt kennis en doet verslag van twee nieuwe kunstdisciplines en maakt een eigen kunstwerk met daarbij een procesverslag met reflectie. Ook deze drie onderdelen worden toegevoegd aan het kunstportfolio van de leerling.
Periode	4.	
Exameneenheid	KV/K3 en 4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm		
Weging		
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3.	Kunstdossier verdiepen, verbinden en reflectie De leerling maakt zijn kunstportfolio compleet en verzorgt hierover een eindpresentatie.
Periode	5.	
Exameneenheid	KV/K3 en 4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm		
Weging	100%	
Herkansbaar	Nee	

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Duits

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	Je kan een gesprek voeren in het Duits over het dagelijkse leven. Je kan antwoorden geven op vragen en zelf vragen stellen op A1 niveau
Periode	3	
Examenthema	Gespreksvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/2/3/6	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Mondeling	
Weging	10%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	3	Je legt een leesdossier aan gebaseerd op teksten/leesboeken/gedichten op A1 niveau.*1
Periode	4	
Examenthema	Leesvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk/Mondeling	
Weging	10%	
Herkansbaar	nee	
fdLeerjaar	3	Je vult een praktisch formulier in en schrijft een aantal korte persoonlijke berichten op A1 niveau.
Periode	5	
Examenthema	Schrijfvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	ja	
Leerjaar	4	Kijk- en Luistertoets Cito Je kan antwoord geven op vragen van gesproken Duitse teksten.
Periode	2	
Examenthema	Luister/kijkvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/5	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	25%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	4	Je kan een profiel over jezelf schrijven waarin beroepskeuze verwerkt op A2
Periode	2	
Examenthema	Schrijfvaardigheid	

Examen eenheid	MVT/K/1/2/3/7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Digitaal/Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	4	
Periode	3	
Examen thema	Leesvaardigheid	Je legt een leesdossier aan gebaseerd op teksten/leesboeken/gedichten op A2/B1 niveau.*2
Examen eenheid	MVT/K/1/2/3/4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk/mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	4	
Periode	4	
Examen thema	Gespreksvaardigheid	Je neemt deel aan een interview over je profiel. Je geeft antwoord op vragen en stelt zelf ook vragen op A2 niveau.
Examen eenheid	MVT/K/2/3/6	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	nee	

Leesdossier:

Je kunt verslag doen in het Nederlands van de door jou gelezen teksten of gedichten en boek en je kan vragen beantwoorden in het Nederlands over het gelezen werken

*1 Bestaat uit 4 teksten of gedichten en 1 boek op A1 niveau

*2 Bestaat uit 4 teksten of gedichten en 1 boek op A2/B1 niveau

Bij *1 en *2 genoemde teksten, gedichten en boeken kunnen worden gekozen vanaf vastgestelde lijst met titels. In overleg kan er met de vakdocent van die lijst worden afgeweken

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Economie

Oriëntatie op leren en werken komt in de lessen van LOB aan de orde en wordt bij dat vak getoetst en beoordeeld.

De basisvaardigheden hebben betrekking op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken. De leervaardigheden zijn strategische vaardigheden die jij kunt toepassen. Deze vaardigheden dragen bij tot de ontwikkeling van jouw eigen leervermogen en het vermogen met economische vaktaal te communiceren en onderzoek te doen. Beide vaardigheden zet je in meer of mindere mate in bij alle andere exameneenheden van economie.

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Overheid en bestuur De kandidaat heeft inzicht in de sociale, economische en financiële functies van de overheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus. De kandidaat heeft inzicht in de achtergronden van de problematiek betreffende: – de ontwikkeling van het begrotingstekort en de staatsschuld – de systematiek en uitgangspunten van loon- en inkomstenbelasting – de oorzaken en gevolgen van de waardeverandering van geld – de prijscompensatie als middel om koopkrachtverlies tegen te gaan en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.
Periode	3.	
Exameneenheid	EC/K6 en V1	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Internationale ontwikkelingen De kandidaat heeft inzicht in internationale economische betrekkingen zoals Nederland als open economie, de Europese Unie, ontwikkelingsproblematiek en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.
Periode	4.	
Exameneenheid	EC/K7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Natuur en milieu De kandidaat heeft inzicht in de samenhang tussen consumptie, productie en het milieu, en kan aan de hand van voorbeelden
Periode	5.	
Exameneenheid	EC/K8 en V2	
SE/CE	SE	

Toetsvorm	Praktische opdracht	op het gebied van milieuschade de rol van overheid, maatschappelijke organisaties en individuele personen beschrijven.
Weging	15%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4.	<p>Consumptie De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het consumentengedrag, zoals keuzes, behoeften, inkomen en in de functies van het geld, lenen en sparen en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.</p> <p>Consumptie en consumentenorganisaties De kandidaat heeft inzicht in het bankwezen, zoals verkrijgen van vreemd geld, spaarvormen en leningsvormen, en in motieven en kenmerken van verzekeringen en kan hierbij informatie van consumentenorganisaties gebruiken.</p>
Periode	1.	
Exameneenheid	EC/K4A en B	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	<p>Arbeid en productie De kandidaat heeft inzicht in aspecten van het producentengedrag zoals kosten, opbrengsten, winst, toegevoegde waarde, arbeid, arbeidsverdeling, arbeidsproductiviteit, werkgelegenheid, werkloosheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.</p> <p>Arbeid en bedrijfsleven De kandidaat heeft inzicht in de productie van goederen en diensten en in de fasen die een product doorloopt vanaf de producent van grondstoffen tot en met de detaillist/winkelier, en kan voorbeelden geven van beroepen/werkzaamheden die typerend zijn voor verschillende economische sectoren.</p>
Periode	2.	
Exameneenheid	EC/K5A en B	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	<p>Rekenen De kandidaat kan economische berekeningen maken.</p>
Periode	3.	

Exameneenheid SE/CE	K3, 4a, 5a, 6, 7 en V1 SE en CE	Je kunt tijdsperioden omzetten van weken naar maanden of jaren, rekenen met procenten en delen. Je kunt met rente rekenen, maar ook met omzet, afzet, verkoopprijzen, afschrijvingen en brutowinst/nettowinst.
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4.	
Periode	4.	Examentraining alle examenstof.
Exameneenheid SE/CE	K3, 4a, 5a, 6, 7, V1&3 SE en CE	
Toetsvorm	Schriftelijke toets	
Weging	20%	
Herkansbaar	Nee	

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Engels

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	<u>Schrijfvaardigheid</u> Je kunt een persoonlijke brief schrijven (ERK: A2)
Periode	3	
Examenthema	K1,2,3, 7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	ja	
Leerjaar	3	<u>Gespreksvaardigheid</u> In tweetallen spreekopdrachten uitvoeren. Ter voorbereiding neem je 3 foto's/voorwerpen mee om over te vertellen. (ERK: A1)
Periode	4	
Examenthema	K1, 2, 3, 6	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	mondeling	
Weging	10%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3	<u>Extensief lezen</u> Voortbouwend leesdossier met daarin min. twee boekopdrachten* (ERK: A2/B1)
Periode	5	
Examenthema	K1, 2, 3, 4; V1, 3	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	schriftelijk/mondeling	
Weging	10%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	4	<u>Schrijfvaardigheid</u> Je kunt een zakelijk stuk schrijven (sollicitatiebrief, pitch, voorstel, verslag) {je kunt hier een link met je LOB-dossier leggen} (ERK: B1)
Periode	1	
Examenthema	K1,2,3, 7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	ja	
Leerjaar	4	<u>Luistervaardigheid</u> Kijk-Luistertoets CITO (ERK: A2/B1)
Periode	2	
Examenthema	K1, 2, 3, 5; V3	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	schriftelijk	
Weging	25%	
Herkansbaar	nee	
Leerjaar	4	<u>Extensief lezen</u>
Periode	3	

Examenthema SE/CE Toetsvorm Weging Herkansbaar	K1, 2, 3, 4; V1,3 SE schriftelijk/mondeling 15% nee	Voortbouwend leesdossier met daarin vier/vijf boekopdrachten* (ERK: A2/B1)
Leerjaar Periode Examenthema Toetsvorm Weging Herkansbaar	4 4 K1, 2, 3, 6 SE mondeling 15% nee	<u>Gespreksvaardigheid</u> Je geeft een korte presentatie over een onderwerp naar keuze. {je kunt hier eventueel over een quest van een ander vak vertellen} (ERK: A2)

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Geschiedenis

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	
Periode	3	
Examenthema	Nederland en Indonesië	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/4 v7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	
Periode	3	
Examenthema	Nederland en Indonesië	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/4 v7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Praktische opdracht	
Weging	5%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3	
Periode	4	
Examenthema	Sociale zekerheid en de verzorgingsstaat	
Exameneenheid	gs/k1/2/3/6/7/8 V7/8SE	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	
Periode	5	
Examenthema	De Koude Oorlog	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/9 V7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3	
Periode	5	
Examenthema	De Koude	
Exameneenheid	Oorlog gs/k/1/2/3/9V7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Praktische opdracht	

Weging	5%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4	
Periode	2	
Examenthema	Nederland na 1945	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/9 V7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	
Periode	3	
Examenthema	Staatsinrichting	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/5 V7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4	
Periode	4	
Examenthema	Historisch overzicht vanaf 1900	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/10 V7/8	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4	
Periode	4	
Examenthema	CSE Staatsinrichting & Historisch overzicht vanaf 1900	
Exameneenheid	gs/k/1/2/3/5 V7/10 v7/8/9	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Godsdienst

Het vak godsdienst heeft geen schoolexamen, maar dient naar voldoende of goed te zijn afgesloten om deel te nemen aan het centraal examen.

Indien een leerling een 'niet naar behoren' haalt voor een handelingsdeel, moet de leerling een vervangende opdracht maken om op deze wijze een naar behoren te krijgen voor alle handelingsdelen.

Wat draagt het vak godsdienst bij aan het leren en leven van de leerling?

Bij het vak godsdienst leren de leerlingen aan de hand van verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen een eigen levensvisie te ontwikkelen. Ze leren respect te hebben voor andere opvattingen of zienswijzen en te begrijpen waarop die opvattingen zijn gebaseerd. Ze ontwikkelen daarbij een kritische houding om beargumenteert het met bepaalde opvattingen wel of niet eens te zijn. Door levensbeschouwelijke vragen te stellen leren de leerlingen na te denken en vragen te stellen over de betekenis en zin van het leven. Dit gaat zowel om hun eigen leven als dat van anderen. Aan de hand van actuele gebeurtenissen worden leerlingen uitgedaagd om na te denken over goed en kwaad en hoe zij zichzelf hiertoe verhouden.

Het PTA voor het vak godsdienst is gebaseerd op het document *Leerling competenties Godsdienst/Levensbeschouwing* van Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs.¹

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Aan de hand van drie godsdienstige
Periode	3.	en/of levensbeschouwelijke verhalen
Examenthema	Levensvragen	geeft de leerling antwoord op drie
SE/CE	nvt	levensvragen.
Toetsvorm	Verslag	<i>Competent in zelfreflectie en</i>
Weging	nvt	<i>ontwikkeling</i>
Herkansbaar	Ja	De leerling herkent levensvragen,
		verkent deze en geeft er betekenis aan
		voor het ontwikkelen van een eigen
		levensbeschouwing in relatie tot
		anderen.
		<i>Hermeneutisch competent</i>
		De leerling kent, herkent en begrijpt
		visies op de mens, wereld en God en
		uitingen daarvan in

¹ <https://www.verus.nl/aanbod/producten/leerlingcompetenties-godsdienstlevensbeschouwing>

		levensbeschouwelijke tradities en weet deze te waarderen.
Leerjaar	3.	De leerling kijkt in groepsverband een (aantal) aflevering(en) van het programma 'Rot op met je religie'. Hij verdiept zich in de gebruiken van het jodendom, christendom en de islam en reflecteert op eigen opvattingen en gebruiken. <i>Spiritueel competent</i> De leerling benoemt transcendente ervaringen en (eigen) drijfveren of grondslagen in het leven en durft hierover een open gesprek aan te gaan. <i>Competent in communicatie en dialoog</i> De leerling luistert naar de visies van anderen, reflecteert daarop verwoordt en verantwoordt de eigen visie tegenover anderen.
Periode	4.	
Examenthema	Rot op met je religie	
SE/CE	nvt	
Toetsvorm	Verslag	
Weging	nvt	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	De leerling maakt kennis met morele dilemma's, verwoordt eigen morele waarden en normen en presenteert deze aan de groep. <i>Competent tot ethisch gefundeerd waarderen en handelen</i> De leerling is zich bewust van moraliteit en heeft zicht op eigen morele beginselen waaruit gehandeld wordt.
Periode	2.	
Examenthema	Mijn leefregels	
SE/CE	nvt	
Toetsvorm	Posterpresentatie	
Weging	nvt	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	De leerling woont een religieuze/levensbeschouwelijke viering naar keuze bij en heeft een gesprek met een deelnemer van deze bijeenkomst. In een verslag reflecteert hij op de viering en de betekenis ervan voor de gesproken persoon. <i>Sociaal competent</i>
Periode	3.	
Examenthema	Bezoek viering	
SE/CE	nvt	
Toetsvorm	Verslag	
Weging	nvt	
Herkansbaar	Ja	

De leerling participeert in zinsverbanden die berusten op affectieve en institutionele relaties tussen individuen.

Competent in communicatie en dialoog

De leerling luistert naar visies van anderen, reflecteert daarop, verwoordt en verantwoordt de eigen visie tegenover anderen.

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Inft

Bij 'InformatieTechnologie Theoretische Leerweg' (hierna 'Inft') leert de leerling hoe computers en informatiesystemen zijn opgebouwd en hoe deze systemen bij verschillende beroepen worden ingezet.

Het vak Informatietechnologie bestaat uit zeven thema's:

1. Oriëntatie op leren en werken.
2. Professionele vaardigheden
3. ICT-vaardigheden
4. Maatschappij en innovatie
5. Hardware
6. Media ontwerpen
7. IT ontwerpen

Het examenprogramma heeft een accent op media ontwerpen, IT ontwerpen, hardware en maatschappij/innovatie. Bij deze thema's worden de thema's 1, 2 en 3 steeds integraal opgenomen.

Informatietechnologie kent alleen een schoolexamen en dit schoolexamen bestaat uit vier praktische examenonderdelen. De getoonde volgorde kan door de leerling in overleg met de vakdocent worden aangepast.

Algemeen		Toelichting
Naam	A media	Portfolio met de volgende onderdelen:
Leerjaar	3	<ul style="list-style-type: none"> • Ontworpen media-uiting voor printmedium
Periode	3	
Examenthema	1, 2, 3 en 6 - media ontwerpen	<ul style="list-style-type: none"> • Ontworpen media-uiting voor internet/digitale media
SE/CE	SE	<ul style="list-style-type: none"> • 3D-project (3D-printing, animatie of game)
Toetsvorm	Quest/project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Nee	
Naam	B hardware	Zelfontworpen quest waaruit blijkt dat:
Leerjaar	3	<ul style="list-style-type: none"> • De leerling inzicht heeft in globale hardware-
Periode	4	architectuur en computernetwerken
Examenthema	2, 3 en 5 - hardware	<ul style="list-style-type: none"> • De leerling vervangings- en reparatietaken kan uitvoeren van een computer met randapparatuur.
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Quest/project	<ul style="list-style-type: none"> • De leerling een eenvoudig computernetwerk kan beveiligen
Weging	25%	
Herkansbaar	Nee	
Naam	C IT ontwerpen	Portfolio met de volgende onderdelen:

Leerjaar	4	<ul style="list-style-type: none"> Analyse van een informatiestroom/systeem bij een (kleinschalig) bedrijf of instelling Suggestie tot verbetering van het systeem inclusief database-ontwerp Eenvoudig computerprogramma of game (eventueel gekoppeld aan 3D-component uit A)
Periode	1	
Examenthema	1, 2, 3 en 7 - ICT ontwerpen	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Quest/project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Nee	
Naam	D maatschappij	Zelfontworpen quest waaruit blijkt dat:
Leerjaar	4	<ul style="list-style-type: none"> De leerling zich georiënteerd heeft op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie in de maatschappij De leerling een nieuwe digitale techniek/oplossing heeft ontworpen (d.m.v. een 'rich prototype) voor een maatschappelijk vraagstuk en kan aangeven hoe dit qua normen en waarden zal 'vallen'*
Periode	2	
Examenthema	2, 3 en 4 - Maatschappij/innovatie	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Quest/project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Nee	

*): de leerling kan er hier ook voor kiezen een contra-oplossing te ontwerpen en uit te leggen waarom dit qua normen en waarden nu juist *niet* passend zou zijn in de samenleving.

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Maatschappijleer

Vier grote thema's: Macht en zeggenschap (parlementaire democratie), Sociale verschillen, Cultuur en socialisatie en Beelvorming en stereotypering. Elk thema komt aan de orde in een project dat bestaat uit verschillende onderdelen (kennistoets, bezoek/gastles, verwerkingsopdrachten).

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Je kunt uitleggen hoe burgers invloed kunnen uitoefenen op de politiek (parlementaire democratie).
Periode	2.	
Examenthema	Macht en zeggenschap (K1,2,3/6)	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je kunt uitleggen wat sociale verschillen zijn en hoe sociale mobiliteit werkt. Je kunt uitleggen hoe belangenconflicten ontstaan in de maatschappij. Je kunt maatregelen van de overheid rond sociale ongelijkheid beschrijven en uitleggen.
Periode	3.	
Examenthema	Sociale verschillen (K1,2,3/5)	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je kunt beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving (socialisatieproces). Je kunt uitleggen dat mensen bij een subcultuur horen en waarom ze daarbij (willen) horen. Je kunt uitleggen hoe onderwijs een rol heeft in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.
Periode	4.	
Examenthema	Cultuur en socialisatie (K1,2,3/4)	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	project	
Weging	25%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je kunt uitleggen hoe de mening van mensen wordt beïnvloed.
Periode	5.	
Examenthema	Beeldvorming en stereotypering (K/7)	

SE/CE Toetsvorm Weging Herkansbaar	SE project 25% Ja	Je herkent vooroordelen en kunt uitleggen hoe je hiermee om kunt gaan. Je kunt bij een bepaald sociaal probleem uitleggen hoe de beeldvorming tot stand is gekomen (discriminatie, rolverdeling, cultuurverschillen).
---	----------------------------	--

Programma van toetsing en afsluiting HVX - NASK 1

Inleiding & toelichting

Voor de schoolexamens is de examenstof verdeeld over een aantal deelthema's met een zo groot mogelijke inhoudelijke samenhang en een herkenbare verbinding met het dagelijks leven. Daardoor zijn de deelthema's van ongelijk gewicht. De thema's worden bij voorkeur in de aangegeven volgorde gedaan en getoetst, maar in overleg met de docent kan daarvan worden afgeweken. Er is sprake van drie toetsvormen (schriftelijke toets, praktische opdracht of onderzoek, presentatie). De presentatie is vooral bedoeld om algemeen begrip van een thema, inbedding ervan in het dagelijks leven en inzicht in het verband met andere vakken te toetsen.

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	<i>Dagelijks gaan we door weer en wind. Daarbij spelen allerlei natuurkundige processen. Die worden vooral bepaald door zon(newarmte) en water. En ook de draaiing van de aarde speelt een stevig deuntje mee. Hoe zit dat?</i> Na deze module kun je het ontstaan van wind, wolken, neerslag en bliksem beschrijven en verklaren in termen van faseovergangen, luchtdruk, temperatuur en dichtheid. Je kent de samenhang met de waterkringloop. Je kunt een beschrijving geven van het broeikas effect en kent de samenhang met energiegebruik en opwekking van elektrische energie.
Periode	3	
Examenthema	<i>Weer & wind, water en warmte</i>	
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.12, K.4, K.6, K.10 SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie en toets	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Aardrijkskunde	
Leerjaar	3	
Periode	4	

Examenthema	Het licht zien; over licht en schaduw, kleuren, beelden en illusies	<i>ziet, hangt ervan af waar je staat. Daar weten ze in de kunst ook alles van. Soms zien we meer dan er is. En soms denken we meer te zien dan we zien. Wie heeft er dan gelijk? Daar kan heel wat onenigheid uit voortkomen. Dan helpt het misschien om te weten wat licht is en hoe zien werkt.</i>
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.7 SE/CE	Je kunt beschrijven dat licht een vorm van straling is, je kunt aangeven hoe licht zich beweegt en hoe beelden gevormd worden, in termen van lichtstralen, lichtbundels, schaduwvorming en kleuren; je kunt verschillende soorten lenzen herkennen en de werking van vlakke spiegels en bolle lenzen toepassen; je kunt aangeven hoe het menselijk oog beelden vormt en welk effect verschillende oogafwijkingen hebben.
Toetsvorm	Presentatie en toets	
Weging	5%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Biologie	
Leerjaar	3	<i>We hebben het meestal niet door, maar alle dingen stralen, net zoals mensen, zelfs als ze niet vrolijk zijn.</i>
Periode	5	<i>Maar niet alle straling is hetzelfde. De ene is gevaarlijk, de andere prettig, weer een andere nuttig. Hoe zit dat? En wat heeft dat met je mobiele telefoon te maken?</i>
Examenthema	<i>Stralende materie; een (on)gezonde zaak</i>	<i>Na deze module kun je beschrijven hoe</i>
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.10, K.11 SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie en toets	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Biologie, techniek	

		verschillende vormen van straling samenhangen, waaronder radioactieve. Je kunt dit in verband brengen met de bouw van atomen. Je kunt aangeven wat de ongewenste effecten ervan zijn, hoe je je kunt beschermen en hoe het ook positief gebruikt kan worden.
Leerjaar	4	<i>Tegenwoordig is zo'n beetje het hele leven elektrisch. En digitaal. En draadloos. En dat wordt de komende jaren waarschijnlijk alleen maar meer. Maar wat betekent dat nu eigenlijk? En hoe werkt dat? Kunnen mensen last krijgen van hoogspanning en al die draadloze apparaten? Na deze module kun je aangeven wat stroom is en hoe dit samenhangt met magnetisme. Je weet hoe elektriciteit wordt opgewekt en hoe dat (thuis) veilig kan worden gebruikt. Je kunt elektrische schakelingen ontwerpen en analyseren en hierover berekeningen doen. Je kent verschillende elektrische elementen, die in allerlei apparaten worden gebruikt, waaronder in computers.</i>
Periode	1 (voor te bereiden in leerjaar 3, periode 4)	
Examenthema	<i>Draadloos onder hoogspanning? Over elektriciteit, schakelingen en veiligheid</i>	
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.5 SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie, practicum en toets	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Techniek	
Leerjaar	4	<i>Er zijn talloze verschillende stoffen met elk hun eigen eigenschappen. Daaraan</i>
Periode	2	
Examenthema		

Exameneenheid SE/CE	<i>Een explosieve zaak; over stoffen, brandstoffen, energie en (radioactieve) materialen en de strijd daarover (vgl. Stralende materie)</i> NASK1 K.4, K.6, K.11 SE/CE	<i>kun je ze herkennen. Sommige zijn gevaarlijk: giftig, brandbaar, explosief. Daar moet je voorzichtig mee zijn. Maar soms zijn ze ook handig, bijvoorbeeld als je op zoek bent naar brandstoffen voor onze energievoorziening. Dat maakt ze gewild, zeker als ze schaars zijn. Dan ontstaat er soms strijd over.</i>
Toetsvorm	Presentatie, practicum en toets	<i>Je kunt soorten materialen en hun stofeigenschappen herkennen en gebruiken. Je kent gevaren van stoffen en effecten van chemische reacties (waaronder verbranden) en natuurkundige processen (geleiding e.d.) in verband met die materialen, je weet hoe die worden gebruikt en misbruikt en je weet hoe die gevaren te voorkomen zijn. Je kunt een verband leggen met energiebronnen en de mondiale strijd daarover.</i>
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Scheikunde, aardrijkskunde, maatschappijleer	
Leerjaar	4	<i>'Alles is (in) beweging', zei een Griekse filosoof lang geleden. En eigenlijk had hij gelijk. De hele natuurkunde gaat erover. We bewegen ook steeds meer en steeds sneller. Maar hoe ontstaat beweging? Wat is ervoor nodig? En hoe stop je die weer op tijd, bijvoorbeeld als je in de auto zit?</i>
Periode	3	
Examenthema	Beweging, krachten en veiligheid in het verkeer	
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.9, (V.1) ¹ SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie, practicum en toets	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Techniek, gym	

		Na deze module ken je de relatie tussen kracht en beweging en kun je diagrammen van bewegende voorwerpen interpreteren, (gemiddelde) snelheid bepalen. Je kunt een relatie leggen met veiligheidsmaatregelen in het verkeer (en daaraan berekeningen uitvoeren).
Leerjaar	4	<i>Iedereen weet, om iets voor elkaar te krijgen, heb je kracht nodig. Maar je hoeft niet altijd sterk te zijn. In de sport en de techniek, maar ook thuis gaat het vaak om slim gebruik van kracht. Met een kleine kracht kun je soms een grote kracht uitoefenen. Kracht speelt vaak óók een rol als je wilt dat er niets gebeurt. Hoe zit dat allemaal?</i> Na deze module kun je in constructies en werktuigen de aanwezige krachten onderscheiden, ontbinden, samenstellen en berekenen, de hefboomwet gebruiken en zwaartepunten (massamiddelpunt) bepalen.
Periode	4	
Examenthema	<i>Krachttraining; over krachten, constructies en katrollen</i>	
Exameneenheid SE/CE	NASK K.9, (V.2) ¹ SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie, practicum en toets	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Techniek, gym	
Leerjaar	4	<i>Hoe komt het dat geluid je soms als muziek in de oren klinkt en soms alleen maar stoort als lawaai? Wat is dat eigenlijk, geluid? En wist je dat je geluid ook kunt gebruiken om dingen te</i>
Periode	4	
Examenthema	<i>Geluid, daar zit muziek in!</i>	
Exameneenheid SE/CE	NASK1 K.8 SE/CE	
Toetsvorm	Presentatie en practicum	

Weging	5%	<i>vinden en in beeld te brengen? Of om blessures te behandelen?</i>
Herkansbaar	Ja	
Gerelateerde vakken	Techniek, biologie, muziek, aardrijkskunde	Je kunt uitleggen wat geluid is en wat de relatie is met muziek, muziekinstrumenten en geluidsapparatuur. Je kunt toelichten wat de gevolgen van geluidhinder zijn en welke bescherming daartegen mogelijk is. Je kunt metingen aan geluid doen met een oscilloscoop.
Leerjaar	Beide leerjaren	In alle perioden en
Periode	Alle perioden	onderdelen wordt
Examenthema	Oriëntatie op leren en werken, Basisvaardigheden, Leervaardigheden in het vak natuurkunde, Samenhang	aandacht besteed aan Oriëntatie op leren en werken, Basisvaardigheden en Leervaardigheden in het vak natuurkunde, aan het
Exameneenheid	NASK1 K.1, K.2, K.3, V.3, V.4 ¹	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie en aan het aanbrenge van samenhang tussen de
SE/CE	SE & CE	verschillende onderwerpen en vaardigheden.
Toetsvorm	Schriftelijk, praktisch en presentatie n.v.t. (opgenomen in de andere onderdelen)	
Herkansbaar	Ja	

¹ De exameneenheden V.1 t/m 4 zijn niet verplicht voor VMBO KB

Programma van toetsing en afsluiting HVX - NASK 2

Inleiding & toelichting

Voor de schoolexamens is de examenstof verdeeld over vijf inhoudelijke thema's. Het eerste thema dat wordt getoetst omvat de basiskennis scheikunde en is een schriftelijke toets. Voor de andere vier thema's is de volgorde van toetsing vrij. Wat betreft de toetsing van de andere vier thema's; hierbij heeft de leerling keuze uit vier toetsvormen (schriftelijke toets, praktische toets, gedefinieerde opdracht en eigen onderzoek), met die beperking dat uiteindelijk elke toetsvorm één keer aan bod moet zijn gekomen.

Inhoudelijke thema's en toetsvormen zijn schematisch in onderstaande twee tabellen weergegeven.

tabel 1: INHOUDELIJKE THEMA'S		toelichting
Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/K10 & 11 (behalve zouten & reactietypen)
Examenthema	Basiskennis	<ul style="list-style-type: none"> • Stoffen, stoffeigenschappen, fasen & faseovergangen; Zuivere stoffen & mengsels; chemische Processen
Toetsvorm ¹	S (b)	<ul style="list-style-type: none"> • Atomen, atoombouw & Periodiek Systeem; Moleculen & ionen; chemische Reacties
Vakcombinatie ²	nvt.	
	Leerjaar 3	
	Periode 3	
Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/K5; .../10 & 11
Examenthema	Vuur & Fossiel	<ul style="list-style-type: none"> • Verbrandingsreactie; fossiele brandstoffen & aardolie; milieu
Toetsvorm ¹	S / P / O / E	
Vakcombinatie ²	Bio, Ak, GS, Kunst	
Afnameperiode	Leerjaar 3	
	Periode 4	
Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/K4, 7 & 8; .../10 & 11
Examenthema	Schoon (&) Water	<ul style="list-style-type: none"> • Water; reinigingsmiddelen incl. zuren & basen; cosmetica
Toetsvorm ¹	S / P / O / E	
Vakcombinatie ²	Bio, Ak, GS, Kunst	
Afnameperiode	Leerjaar 3	

Periode 5

Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/K9; .../10 & 11
Examenthema	Gadgets, Grafitti e.a.	• <i>Chemische producten & productieprocessen</i>
Toetsvorm ¹	S / P / O / E	
Vakcombinatie ²	Ak, GS, Kunst, ITTL	
Afnameperiode	Leerjaar 4 Periode 2	
Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/K9; .../10 & 11
Examenthema	Drop, Drank & Drugs	• <i>Biochemische stoffen, producten & processen in natuur (en industrie)</i>
Toetsvorm ¹	S / P / O / E	
Vakcombinatie ²	Bio, Ak, GS	
Afnameperiode	Leerjaar 4 Periode 3	

¹ zie onderstaande tabel; ² mogelijkheid om i.c.m. met ander(e) vak(ken) te toetsen

De inhoudelijke thema's uit bovenstaande **tabel 1** kunnen worden getoetst dmv. één van de toetsvormen uit *tabel 2*.

<i>tabel 2: TOETSVORMEN</i>		<i>toelichting</i>
Examenreferentie	CE	NaSk2/ <u>K2 & 3</u> ; .../K4 & 6; .../V4
Toetsvorm	<u>S(b)</u>	<i>Schriftelijke toets basiskennis Scheikunde</i>
Weging	10%	• <i>Nadruk op kennis, herkennen en 'enkelvoudige' toepassingen & berekeningen</i>
Herkansbaar	Ja	
Vakcombinatie ²	Wi	
Examenreferentie	SE & CE	NaSk2/ <u>K2 & 3</u> ; .../V3 & 4
Toetsvorm	<u>S</u>	<i>Schriftelijke toets</i>
Weging	20%	

Herkansbaar	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Nadruk op kennis, leervaardigheden en zelfstandig toepassen van formules & berekeningen
Vakcombinatie ²	Wi	

Examenreferentie	CE	NaSk2/K1 tm 4 & 6;; .../V2 tm 4
Toetsvorm	P	Practicum
Weging	20%	<ul style="list-style-type: none"> • Nadruk op praktische laboratoriumvaardigheden en ontwerpen van experiment
Herkansbaar	Nee	
Vakcombinatie ²	Wi	
Examenreferentie	CE	NaSk2/K1 t/m 3; .../V1, 3 & 4
Toetsvorm	O; verslag & presentatie	Opdracht (vast onderwerp)
Weging	30%	<ul style="list-style-type: none"> • Nadruk op verwerven, verwerken en verstrekken van informatie
Herkansbaar	Ja	
Vakcombinatie ²	Wi	
Examenreferentie	CE	NaSk2/K1 t/m 3; .../V1 of 2, 3 & 4
Toetsvorm	E; onderzoeksplan & -poster	Eigen onderzoek
Weging	20%	<ul style="list-style-type: none"> • Nadruk op onderzoeksvaardigheden
Herkansbaar	Ja	
Vakcombinatie ²	NI, Eng, Wi, ITTL	

¹ nvt; ² mogelijkheid om i.c.m. met ander(e) vak(ken) te toetsen

Nederlands

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Je kunt een tekst lezen en begrijpen en een schriftelijke tekst produceren in correct Nederlands. Je schrijft een zakelijke of ingezonden brief (aan maatschappelijke instantie) over een actueel onderwerp en een geleide samenvatting. Dit kan in samenwerking met een ander vak.
Periode	3.	
Examenthema	Schrijfvaardigheid (K 2,3,6,7)	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Brief + mediadossier	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je kunt een tekst lezen en begrijpen en de basisbegrippen van de Nederlandse taal begrijpen, hanteren en toepassen.
Periode	4.	
Examenthema	Leesvaardigheid, basisvaardigheden (K1, 6)	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	schriftelijk	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je kunt een sollicitatiegesprek voeren.
Periode	5.	
Examenthema	Spreekvaardigheid, oriëntatie op leren en werken (K1, 5)	
SE/CE		
Toetsvorm	mondeling	
Weging	10%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je geeft een presentatie over LOB of een onderwerp rond een ander vak (7 minuten).
Periode	1.	
Examenthema	Spreekvaardigheid, oriëntatie op leren en werken (K1, 5)	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	mondeling, presentatie + mediadossier	
Weging	20%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je kunt verslag* doen van jouw gelezen boeken en daarop reflecteren.
Periode	2.	

Examenthema	Fictie, spreekvaardigheid (K 5,8)	Je sluit het schriftelijk gedeelte af met een portfolio met boekopdrachten. Mondeling bespreek je dit in een groep.
SE/CE	SE	
Toetsvorm	mondeling en schriftelijk	
Weging	20%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	4.	Je kunt de waarde en betrouwbaarheid van informatie aangeven door te kijken en luisteren naar multimedia (luister-/kijktoets 60 minuten).
Periode	3.	
Examenthema	Leervaardigheden, luister- en kijkvaardigheid (K3, 4).	
SE/CE	SE en CE	
Toetsvorm	Kijk- en luistertoets	
Weging	20%	
Herkansbaar	Nee	

• **vastgelegd in een fictiedossier = handelingsdeel**

Examineenheid:

NE/K/1 Oriëntatie op leren en werken	(moet op SE)
NE/K/2 Basisvaardigheden	(moet op SE)
NE/K/3 Leervaardigheden voor het vak Nederlands	(moet op SE)
NE/K/4 Luister- en kijkvaardigheid	(moet op SE bij geen digitaal CE, mag op SE bij digitaal CE (dit is het geval op HVC))
NE/K/5 Spreek- en gespreksvaardigheid	(moet op SE)
NE/K/6 Leesvaardigheid	(op CE, mag ook op SE)
NE/K/7 Schrijfvaardigheid	(op CE, mag ook op SE)
NE/K/8 Fictie	(moet op SE)

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Spaans

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3.	Je maakt bij een onderwerp van de Spaanse cultuur een werkstuk in het Nederlands. De mondeling presentatie over je werkstuk doe je ook in het Nederlands.
Periode	3.	
Examenthema	Cultuur van Spanje	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3 - V/3	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk / presentatie	
Weging	10%	
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3.	Je kan een gesprek voeren in het Spaans over het dagelijks leven. Je kan antwoorden geven op vragen en zelf vragen stellen op A1 niveau.
Periode	4.	
Examenthema	Gespreksvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/2/3/6	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	3.	Je legt een leesdossier (*1) aan gebaseerd op teksten / leesboekjes / gedichten op A1 niveau. Je kunt verslag doen in het Nederlands van de door jou gelezen teksten of boeken of gedichten en je kan vragen beantwoorden in het Nederlands over deze gelezen werken.
Periode	5.	
Examenthema	Leesvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk / Mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je schrijft een kort persoonlijk bericht in het Spaans op A1 niveau over het dagelijks leven.
Periode	1.	
Examenthema	Schrijfvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/7	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Kijk - en luistertoets Cito

Periode	2.	
Examenthema	Luister- en kijkvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/5	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Digitaal	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je legt een leesdossier (*2) aan gebaseerd op teksten / leesboekjes / gedichten op A2 niveau. Je kunt verslag doen in het Nederlands van de door jou gelezen teksten of boeken of gedichten en je kan vragen beantwoorden in het Nederlands over deze gelezen werken.
Periode	3.	
Examenthema	Leesvaardigheid	
Exameneenheid	MVT/K/1/2/3/4	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Schriftelijk / Mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	
Leerjaar	4.	Je kan een gesprek voeren in het Spaans over het dagelijks leven. Je kan antwoorden geven op vragen en zelf vragen stellen op A2 niveau.
Periode	4.	
Examenthema	Gespreksvaardigh eid	
Exameneenheid	MVT/K/2/3/6	
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Mondeling	
Weging	15%	
Herkansbaar	Ja	

(*1,) Het leesdossier bestaat uit 4 teksten of gedichten en 1 boekje (A1 niveau).

(*2) Het leesdossier bestaat uit 4 teksten of gedichten en 1 boekje (A2 niveau).

De bij *1 en *2 genoemde teksten, gedichten en boekjes kunnen worden gekozen vanaf een vooraf vastgestelde lijst met geschikte titels. In overleg kan er met een vakdocent van die lijst worden afgeweken.

Programma van toetsing en afsluiting HVX - Wiskunde

Eindtermen wiskunde voor de 2 quests:

1. De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.
2. De kandidaat kan structuren en verbanden opsporen in voor hem herkenbare situaties en verbanden leggen met wiskundige begrippen.
3. De kandidaat kan informatie verzamelen, weergeven en analyseren met behulp van grafische voorstellingen
4. Daarbij statistische representatievormen hanteren
5. En op basis van de verwerkte informatie verwachtingen uitspreken en conclusies trekken.

Algemeen		Toelichting
Leerjaar	3	
Periode	Periode 3 en 4	
Examenthema	WI/K/1, 2 en 3	Tevens WI/V/2 en 4
SE/CE	SE (en CE)	
Toetsvorm	Quest + presentatie	Oriëntatie op leren en werken
Beoordeling	Rubric	Basisvaardigheden
Weging	20%	Leervaardigheden in het vak wiskunde
Herkansbaar	Nee	
Leerjaar	3	
Periode	Periode 5	
Examenthema	WI/K/7 en 8	Tevens WI/V/3
SE/CE	SE	
Toetsvorm	Quest + fotostrip	Informatieverwerking, statistiek
Beoordeling	Rubric	Geïntegreerde wiskundige activiteiten
Weging	20%	
Herkansbaar	Nee	

Leerjaar	4		
Periode	Periode 1		
Examenthema	WI/K/4		Tevens WI/V/1
SE/CE	SE en CE		Algebraïsche verbanden
Toetsvorm	100 min toets papier		
Beoordeling	Nakijkmodel		
Weging	10%		
Herkansbaar	ja		
Leerjaar	4		
Periode	Periode 2		
Examenthema	WI/K/5 en WI/V/1		Rekenen
SE/CE	SE en CE		
Toetsvorm	100 min toets papier		
Beoordeling	Nakijkmodel		
Weging	10%		
Herkansbaar	ja		
Leerjaar	4		
Periode	Periode 3		
Examenthema	WI/K/6 en WI/V/1		Meetkunde
SE/CE	SE en CE		
Toetsvorm	100 min toets papier		
Beoordeling	Nakijkmodel		
Weging	10%		
Herkansbaar	ja		
Leerjaar	4		
Periode	Periode 4		
Examenthema	WI/K/4, 5 en 6		Tevens WI/V/1
SE/CE	SE en CE		Algebraïsche verbanden
Toetsvorm	120 min toets papier		Rekenen
Beoordeling	Nakijkmodel		Meetkunde
Weging	30%		
Herkansbaar	ja		